

علاؤالی
فتاویٰ رضویہ

مؤلفی

قسطوں کی علماسندن اولیا افندی

طبع و ناشری :

حکا کردہ ۶ نومرولی دکاندہ سلسترہ لی حافظشوق

باب والای مشیختنپناہیدہ منعقد تدقیق مؤلفات الجمن
تالیسنک تدقیق و تصدیق و معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک
۱۸۵ - ۲۷۷۴ نومرولو و فی ۲۷ شعبان سنه ۱۳۲۵
و فی ۲۲ ایلول سنه ۱۳۲۳ تاریخی رخصتنامه سیله
طبع اولمشدر .

ایکسجی طبعی

هرحق مؤلفنه تائدر : تقلید ایدن مسؤلدر

در سعادت

باب عالی جاده سنده ۲۳ نومرولی مطبعمده طبع اولمشدر

۱۳۲۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله الذي انزل القرآن و اوجب القربان على حر مسلم مقيم قادر بقدره الامكان من غير فرق بين الشيوخ والشبان والذكرا والنسوان ليركبوا عليه يوم الحشر والميزان والصلاة والسلام على سيد ولد عدنان الذي اصله ونسله النبيحان رسولنا محمد صاحب البيان والبرهان وعلى آله واصحابه الذين بذلوا في طاعته الاموال والمهج والابدان .

معلوم اوله كه حوايج اصلية ضرورية وديون بشرية دن فضله نصاب شرعيه مالک اولان هر بر مؤمن مکلف و مؤمنه مکلفه سنهده بر کره قربان پيرامی کونلرندن ایام نحر دنیلن ذی الحجته شریفه نك اوننجی اون برنجی اون ایکنجی کونلرندن برنده قربان کسمک صورتيله جناب رب العزة حضرتلرینه تقرب ایتک اصح روايته واجب و بوجیبه یی ادا ده ذبح اولنان حیوانک و ذبح ایدن کیمسه نك احواله متعلق نیجه مسائل شرعیه نك بیانمسی لازم ولازب و بومسائل بیلمیه نك جهل و عمی اوزره قربان ذبح ایدنلر خطرده بولنه جقاری و بو حوالده بودرلو کیمسه لر (لیلاً حاطب) کی اوله جقاری واضح و لاجب اولدیفندن قسطه ونیده ارباب تدریس و مذاکره یه ذیل و نقطه اخیر بوفقییر برتقصیر صاحب ذهن کلیل محمد خلوصی الشهر باولیا بن یحیا (المحتاجان الی المولی الجلیل) اخوان دینه بر خدمت و وسیله عفو و مغفرت اولمق نیت خیره سیله کتب فقهیه معتبره دن مسائل مذکور نك ام و مهم اولانلر نی جمع و التقاط و تعمیم نفی ایچون (لسان عذب الیسان) ترکی ایله ترجمه و تمییری طریقته سلوک ایله احتیاط ایدرک (بعناية الله تعالى) مستجمع اولان امهات و مهمات

مسائلک طبع و تمثیل و تشریله . قصود عبدعاجز حاصل اولمش ایدی . سایه معارفوایه ملوکانه لری بمالک محروسه شاهانه لرینک هرجهتی دارالمعارف دینامکه شایان برحاله ایصال ایتمش اولان پادشاه دیانت پرور و شهریار عدالت کسیر السلطان ابن السلطان السلطان الغازی (عبدالحمید) خان ثانی « خلدالله سرادق سلطنته مادام السبع المئانی » افندمن حضر تلیرنک عصر معالیحصرها یونلرنده نسخه اصلیه سنه برچوق مسائل مهمه لازمه علاوه و اکثر عبارتینک توضیحیه تکرار طبعنه مباشرت ایدلدی . و من الله التوفیق الی احسن الطریق و هو خیر الرقیق

﴿ بیان الاضحیه ﴾

اضحیه: لغتده ابتداضحی و قتی ذبح اولنان حیوانه دینلدی صکره (ایام نحر) ده یعنی ذی الحجه شریفه نك اونسجی اون برنجی اون ایکنجی کونلریله اون برنجی اون ایکنجی کیجه لری ایچنده ذبح اولنان حیوانه دینلدی . شریعتده: عبادت و قربت یتیله بش نوع حیواندن یعنی قیون، کچی، صغیر، جاموس، دوه دن اوقات مذکورده ذبح اولنان حیوانه دینمه شدر .

﴿ احکام قربان ﴾

اصح اولان مذهب یا کمزده قربان واجبدر واقوالک ایچنده مفتابه اولان بودر لکن عملاً واجبدر اعتقاداً جزماً واجب دکلدر یعنی اصلنی انکارایدک شریعتده قربان و صلاوة و تر و صدقه فطر یوقدر دین کیسه (نعوذ بالله) کافر اولور . لکن ذاتی اقرار و جوبنی انکار ایلسه یعنی شریعتزده بونلر واردر اما واجب دکلدر دیسه کافر اولماز کنهکار اولور (ردالمحتار، اشباه و غیرها) و قربانک وجوبی صدقه فطرک وجوبی قدر اکمل دکلدر .

زیرا قربان واجب اولسلی اختلافیدر . امام ابی یوسف حضر تلیرنه کوره سنندر دیدیلر و (طحاوی) امامین عندنده [۱] سنت و کده (وابن زیادک) [۱] امامیندن مراد امام محمد ایله امام ابی یوسف رحمهم الله حضر تلیدر .

ابوحنیفه دن (وابن رستم) ك امام محمد دن روایتلر نده فرض اولدیغنی وفقه ادان تطوع و مستحب اولدیغنه قائللر بولندیغنی بیان ایتمشدر . (دوره، قاضیخان) ایشه قربانك وجوبی اختلافی اولدیغندن برکیسه اوزر نده زکاة و حج و صدقه فطرو کفارت یمین و قربان بورجی و ارایکن وفاقی یقین اولوب ثلث مالندن بونلر ك تأدیبه سنی و صیت ایلسه ثلث مالی کفایت ایدر سه جمله سنی ادا ایتمك لازم اولور . ثلث مالی و فایتمز سه زکاتندن بدأ اولنوب اولجه زکاتی صکره حجی صکره صدقه فطره سی و بوندن صکره کفارت یمینی واک صکره مالی قالور سه قربانی ادا اولنور . (سراجیه) اولجه بیان اولندیغنی و جمله (تضحیه) یعنی (ایام نحر) ده قان آقیمق قدرت ممکنه بولندیغنه اصح اولان امام اعظم و محمد (رحمهما الله تعالی) حضرتلرینه کوره و اجیدر .

زیرا حدیث شریفده « مَنْ وَجَدَ سَعَةً فَلَمْ يُضَحِّحْ فَلَا يَقْرَبَنَّ مُصَلًّا نَا »

بیورلمشدر . معنای شریفی برکیسه قربان کسمکه قدرتی اولورده قربان کسمز سه اول کیسه البته بزم مسجد مزه یعنی بزه یقین اولماز دیمکدر . دیگر حدیث شریفده شفاعت مزه نائل اولماز بیورلمشدر .

بو قدرت محض شرطدر . زیرا اصل تکلیف آنك اوزرینه توقف ایدر بر کره قدرت موجود اولدیغنی کبی قدرتك یعنی نصابك دوامی شرط دکلدر . مجرد فعله قادر اولمقدن عبارت بر شرط اولدیغندن وجوبك بقاسی ایچون قدرتك بقاسی شرط اولدی .

ایمدی قربان قدرت ممکنه ایله واجب اولدیغندن زنکین اولان کیسه لر واجب اولار قانی (ایام نحر) ده آقیمیوب وقتنی کچیرسه لر قربانك قیمتنی تصدق ایتملی لازم کلور . لیکن فقیر لر و نذر ایدن کیسه لر آلدقلمی قربانی ایام مخصوصه سنده کسمیوب وقتنی کچیرسه لر قیمتنی تصدق جائز اولمایوب (ذات قربانی) یعنی عیناً حیوانی تصدق واجب اولور .

هر بر مکلف و مکلفه یه بیلنمسی لازمدر که عبادت و قربت مالیه ایکی نوعدر

بری تمایک طریقیه اداء اولنور فقرايه ويريلن صدقه لر کي . ديکری اتلاف
طریقیه اداء اولنور کوله وجاریه سی آزاد ایتک کي .

اضحیه ده بوايکی منام وجود در . زیر حیوان کسیلوب قان آقیدلده اتلاف
ایله عبادت حاصل اولور وات ودریسندہ تصرف ایله بملیک و اباحه بولنور . صدقه
فطریله قربان مکلفنت ذمتته وشخصنه تعاق ایلدیکندن بونلر واجب اولدقدن
صکره مال هلاک اولسه عمری ایچنده ادا ایتدکجه ساقط اولماز یاقیمت لرینی ویا
عینلرینی تصدق واجب اولور . زیرا قدرت ممکنه ایله واجب اولان شیک حال
وشانی بویله در . حج دخی بوقیلدندر . زکات بونلرک خلافتنه در . یعنی زکات
(قدرت میسره) ایله واجب اولدیغندن مال هلاک اولدینی کي وجوب ساقط اولور .
وقربان اصح اولان وجوبنک شرائطی کندی لرنده بولنان کیمسه لره آنحج
کندی نفسلری ایچون واجب اولور . زنکین اولیان کوچک چوجنی ایچون
پدرینه . کوله وجاریه سی ایچون افندیسنه قربان کسمک واجب اولماز بلکه پدری
چوجنی ایچون افندیسی کوله وجاریه سی ایچون قربان کسیرمک مستحبدر .
(قاضیخان وغیرها)

امام حسن روایتده چوجفتندن . وفات ایدر اوغلی یاقیزینک چوجقلرندن
قربان کسیرمک واجبدر . (ابن طابین)

وصینک کندی مالنندن قربان لازم اولمسندہ اختلافی وارددر . قربان ماله تعلق
ایتدیکنندن زنکین اولان صبی به قربان لازم کلسی راجح و احتیاط ایدر .
(صاحب هدایه) زنکین اولان صبی به قربان لازم اولدیغنه (در مختار)
و (کافی) اولدیغنه قائلدردر .

﴿ قربان واجب اولمسنک شرطلری ﴾

کرك ارکک و کرك خاتون (ایام نحر) ک آخر وقتندہ مسلم اولوق . قیم اولوق حر
اولوق و کندیسنه صدقه فطر واجب اوله حج درجه ده زنکین اولقدن بوشرطلر
کندی لرنده بولنان هر بر مسلمانہ اصح اولان آنحج کندی نفسی ایچون سنه ده

بر کره اوقات مخصوصه سی ایچنده قربان کسمک واجب اولور .
 مسافره قربان واجب اولماز زیرا حضرت علی (رضاه عنه) افندمنز
 (لَيْسَ عَلَى الْمَسَافِرِ جُمُعَةٌ وَلَا أُضْحِيَّةٌ) بیوره مشلردرر . یعنی مسافر اوزرینه
 جمعه نمازی و قربان واجب اولماز دیمکدر .

اگر مسافر نافله اوله رق قربان ایدرسه جائز اولور . و اگر مقیم
 ایکن آوب صکره سفره کیتک مراد ایلسه وقتک آخر ندن اول یعنی اوزرینه
 واجب اولمادن کیدرسه زکین ایسه صاعسی جائز اولور . فقیر ایسه صاعقی
 جائز اولماز آلمق سبیله اوزرینه واجب اولدی بیوردیلر . (ردالمحتار)

امام اعظم و ابو یوسف حضرت لرینه کوره قربانک واجب اولمسنده عقل
 و بلوغ شرط دکلددر . مجنونک و صینک مال لر ندن بابلری یا خوده و صیلری
 قربان ایدی یوروب صبی به و مجنونه یدیر لر باقی قلائی بونلر ایچون عینیه
 انتفاع اولنان بر شیشه تبدیل ایدر لر . لکن امام محمد کوره بلوغ و عقل شرطدر
 حتی صینک مال ندن کسه سهر اوده مک لازم کلور . (ابن عابدین)

مکلف اولان چوجغندن و خاتون ندن اذنسر قربان کسیونر مک جائز
 اولماز (قاضیخان) لکن امام ابو یوسف استحساناً بونلر ایچون اذنسر جائز
 اولور بیوردی . (ردالمحتار)

معنوه و مجنون جمیع احکامده صبی کیدر . (هندیه)
 قربانک رکئی : ذبحی جائز اولان حیوانی کسه کدر و حکمی عالم دنیاده
 عهدّه واجیدن چیقیمق و عالم عقباه نیت صحیحیه مقارن اولدینی حالده
 جناب اللهک فضل و احسانیه ثوابه نائل و واصل اولمقدر .

﴿ قربان نصابی ﴾

قربان نصابی : صدقه فطر واجب اوله حق قدر ماله مالک اولمقدر . مالک اولدینی
 مالک زکوة نصابنده اولدینی کبی آلیش و یریش ابله آرتیه بیله جک مال اولمسی
 شرط دکلددر .

وزكوة كېي ماله مالک اولد يغندن صكره اوزرندن برسنه كچمك لازم دكادر .
 بلكه قران كسمكه مخصوص اولان كونلرك آخرنده زنكين اولسه درحال
 قران كسمك واجب اولور . نصابه مالک اولميا نلره واجب اولماز . (قاضيخان)
 حواج اصلیه ضروره يعنى ساكن اوله جنى اوى واوينك . مقدار كافى
 اشياى وينه چكى حيوانى وقوللاننه جنى سلاحى وخده تنه مخصوص اولان
 كوله وجا . يه سى وكيه چكى اوج نرلو البسه يعنى ايش البسه سى وعاد تا كيديكى -
 البسه وجمه وپيرام كونلرینه مخصوص البسه سى وكندينك ونفقه سى
 كندى اوزرينه واجب اولانلرك [۱] برسنه لك نفقه لرندن فضله اوله رقى ايكي بوز
 درهم كوش ويا خوديكرمى مثقال [۲] آلتون ويا بونلرك برنك قيمته مالک اولان
 كيسه لره سنده بركره ايام نحر دينان كونلردن برنده قران كسمك واجب اولور .
 علمانك برنوعندن ايكي دن زياده كتابلرى و خاتونلرك مهر معجللرى
 وقوجه سى زنكين اولانلرك مهر مؤجللرى دخى نصابده معتبردر . (جوهره)
 باغ و باغچه و چقتلك وساثر الاكده بعض علمانصابى قيمت اصليه سندن
 وبعضيلرى ايجارندن اعتبار ايلديلر . (هنديه)

[۱] بر كيمسه اوزرينه غيرك نفقه سى واجب اولقى اوج سببدن برله اولور .
 برنجيسى : زوجيتدر زيرا زوجنه ك نفقه سى هر حالده زوجى اوزرينه واجب اولور ،
 ايكنجيسى : قرابتدر بابا اوزرينه قزلرينك وكسبدن حاجز وفقير اولان بيوك
 اوغللرينك وفقير اولان كوچك اوغللرينك نفقه سى واجب اولور و زنكين اولان
 اوغللره و قزله بابالرينك و آنالرينك وساثر اصوللرينك نفقه لرى واجب اولور
 وفقير وكسبدن حاجز اولان هر بر ذى رحم محرمك نفقه لرى حكم حاكمه يا خود رضاليله
 كنديلرينه اصابت ايده چك ميراث مقدارده وارثلرى اوزرينه واجب اولور .
 اوچنجيسى : ملك در افندى به كوله وجا برسنك نفقه سى واجب اولور .

[۲] بر مثقال بوز آرپه آقيرى ديمكدن . آلتونك او - ط عيارى اعتبار اولندوقده
 هر مثقال آلتون فروش ايدر اوسط آرپه دن يكرمى مثقال آلتونك قيمتى (۱۲۰۰)
 فروش ايدر بو مقدار آلتون نصابى اولور . كموشك درهمى وقت وزمانه كوره
 حساب ايديلوب (۲۰۰) درهمك قيمتى نه طو ترسه اول مقدار كوش نصابى اولور .

نصابك بوختصرده تفصیلاً ذكرى ممکن اوله میه جفتدن بو قدرله اکتفا ایدلدی . تفضیلات آرزو ایدن اخوانك مطولاته مراجعتلى توصیه اولنور .

❖ قربان ایديله جك حیوان ❖

زنکین اولان کیمسه لر اصح اولان آنجق حیوان مخصوص کسمکه قربانی ادا ایدر . وقت ایچنده قربانی کسمیوب قیمتی تصدق ایتسه لر ادا ایتش اولمازلر . (وحدتی)

قربان کیلوب قانی آفیدلقده تلف اولسه دخی وجوب ساقط اولور .
تکرار کسمک لازم اولماز . (هندیه)

فقیر اولان کیمسه نك قربان نیتله خروس و طاووق کسمه سی مجوسی فعلی اولدیفندن مکروهدر . (هندیه)

❖ قربانه مخصوص اولان حیوان ❖

قربانه مخصوص اولان حیوان قیون، کچی، صیغر، جاموس، دوه در . قیون کچی بریاشنده صیغر و جاموس ایکی باشنده، دوه بش باشنده قربان اولور . لکن قوزی بیوک اولوب آرقه سندن باقیلقده بر سنه لك قیوندن فرق اولنمازه آلتی آبی تمام ایدنجه اتفاقاً قربان اولور . بعض فقها آلتی آبی تمام ایدن قوزی هر حالده یعنی کوچك اولسون بیوک اولسون قربان اولور بیوردیلر . (وحدتی)
(صاحب نهره) کوره کچی اوغلاخی قوزی کییدر . لکن (قهستانیده) بویکی مسئلهیه فتوی اولدینی وضعیف اولدینی بیان بیورلشدر .

وقربان اوله جق حیوان وحشی اولمالیدر اکر وحشی ایله انسی و اهلی بیننده تولد ایتش ایسه آناسنه باقیلور . اکر آناسی وحشی ایسه یاوریسی دخی وحشی عداولنوب قربان ایتك جاژ اولماز .

واکر آناسی انسی ایسه یاوریسی انسی عداولنوب قربان ایتك جاژ اولور .
واکر وحشی اولوب صکره دن مونسه اولان ایتك و اوکوزی قربان

ایلسه جائز اولماز لکن اولجه انسی اولوب صکره دن وحشی اولسی قربان اولسنه مانع اولماز . (هندیه)

بابسی بشقه حیوان اولوب اناسی قربانه مخصوص حیواندن اولدوقده یاورسی علف یرایسه قربان اولور . (قاضیخان)

قیون و سگی اشتراك قبول ایتمز . برقیون برکچی برکیسه ایچون قربان اولور یدی یه قدر اشتراك جائز ددی نه ک قولى . متروکدر . عمل جائز اولماز . (قهستانی) بر صیغر بر دوه یدی کیسه ایچون قربان اولور . یعنی یدی کیسه مشترک اوله رق بر صیغری و یاده . بی قربان ایده بیلور لر مشترک یدی دن نقصان وتک و چفت اولمق جائزدر . وقتوی بونکله در . (هندیه)

بعض علمایه کوره (دوه) اون کشیدن قربان اولور (اخى چلبی) زنکین اولان کیسه برقیون دن زیاده بر قاج قیون یا خود کچی قوربان ایلسه عامه علماعندنده بری فرض عملی اولوب بردن زیاده سی تطوع اولور و صاحب محیطه کوره اصح و مختار اولان بودر .

امام حسنک امام اعظم دن روایتنده برکیسه ایکی قیون قربان ایتکده باس یوقدر . زیرا حضرت رسول اکرم (صلی الله تعالی علیه وسلم) اقدمز هر سنه ایکی قیون قربان ایدردی و (حدیبیه) سنه سنده یوز دوه قربان ایلدی لر . (هندیه)

بعض علما جمله قربان واجب اوله رق صحیح اولور بیوردیلر و بردن زیاده سی عادات اولور دینده واردر .

لکن زنکین اولان برکیسه کندی نفسی ایچون بر دوه یا خود صیغر قربان ایلسه کافه علمایه کوره کلیسی اضحیه واجبه اولور . نمازده اوقونان قرآنک اوچ آیتدن و بر سورده دن زیاده سیده فرض اولدینی کبی . وقتوی بونکله در زیرا ایکی قیون ایله بر صیغر بیننده چوق فرق واردر چونکله ایکی قیون ایکی کره ذبحه یعنی قان آقیمغه محتاجدر بر صیغر بونک خلافتنه در . (ردالمحتار)

مشترك اوله رق اينك، او كوز، دوه جاموس قربان ايتمكده مستحب اولان جمله
 مشترك بردن آلمالى وياخود ايجلرندن برينه امر ايدوب آلديرملى. يوقسه برى
 آنجق كندى نفسى ايجون آلدقدن صكره ديكر لرى مشترك اولوق صحیح اولماز.
 (درالمختار)

حاصل كلام ايجلرندن برى آلوب ديكر لرى مشترك اوله جنى تقديرده
 آنان كيمسه آلوركن اشتراك نيت ايدرسه كراهتسنزيت ايتمزسه صكره دن
 اشتراك ايدمه جك كيمسه فقير ايسه اصلا اشتراك ايتمى جائز اولماز زنگين ايسه
 كراهت ايله جائزدر و مختار اولان بودر . (وجيز و قصاب زاده)
 اكر جائز اولميه رق مشترك اولسه لر فقيره مشتركلك حصه لر ينك قيمتى
 تصدق لازم كلور . (هنديه)

جمله مشترك قربان وعبادت و ثواب و فداء نفسه نيت ايتك و حصه لرى
 مساوى اولوق و جمله سى مسلم اولوق شرطدر .
 انواع قربان بشقه اولوق ضرور و برمز [۱] (ردالمختار ، وحدتى ، درر)
 لكن مشترك كردن بعضيسى ادايه و بعضيسى قضايه نيت ايلسه لر ظاهر اولان
 اتنى ييمك جائز اولماز ، تصدق لازم اولور . زيرا قضايه نيت ايدمه نيتى
 باطل اولوب تطوعه منقلب اولور بوصورتده حصه لرى حصه شايه
 اولديغندن جمله سنه تصدق لازم اولور . (ردالمختار)

و مشتركلك بعضيسى واجب قربانسه ديكر لرى سنت و تطوع و نذر و عقيقه
 قربانسه نيت ايلسه لر ياخود بعضيسى ميت ياخود صبى و معتوه اولسه جائز اولور .
 (قاضيان)

لكن مستحب اولان جمله سنك قربانى برنوعدن اولمقدر . نوع لرى مخالف اولوق
 كراهت تنزيه ايله مكر و هدر . و كليسى عادات اولور دين ده واردر . (وحدتى)
 اما نذر مطلق قيون و كچى به واقع و صادق اولور يعنى بر كيمسه حيوانك

[۱] يعنى مشتركلك همسى عبادت نيتيه كسه كلى حالده بعضيسى ادا بعضيسى
 قضا ، نذر ، و با تطوع اوله رق كشمش اولسه لده ضرر و برمز .

جذبی تخصیص ایتمه رك قربان نذر ایلسه قیون ویا کچی لازم کلور دین قوله
کوره انواع قربان بشقه بشقه اولمق جائز اولماز . (خلاصه)

﴿ افضل اولان قربان ﴾

آتی دهماسی زیاده اولان قربان افضلدر . قربان ایدیله جک قیون ویا کچینک
آتی یدی کیسه ایچون قربان ایدیلن حیوانلرک بر حصه سنه مساوی اولورسه
قیون یا خود کچی کسمک افضلدر .

لکن بر حصه سنه مساوی اولیوب یدی حصه دن بر حصه سنک آتی زیاده
اولور ایسه یدی حصه دن بر حصه یه مشترک اولمق افضلدر .

فوج قیوندن کچی تکدن آتی و قیمتی چوق اولان آزا اولاندن
افضلدر . و قربان یاغلی و کوزل ، بیوک اولمق مستحب و افضلدر .

(منیه و هندیه و غیرهما)

و کوزلری و قارنی و آققری و کوکسی قاره اولان قیون بمدوح و زیاده
افضلدر . (ابن عابدین)

زیرا رسول اکرم (صلی الله تعالی علیه و سلم) اندمنز کوزی قاره قارنی
قاره ایققری قاره بشقه اعضالری بیاض اوله رق قوج قربان ایلدیله
(شرح شرعه)

و قربان ایدیله جک بر اینکله او کوزک قیمتلری اتبری مساوی اولورسه
آتی کوزل اولدیغندن اینک او کوزدن افضلدر . (هندیه)

﴿ قربانه مانع اولان و اولیان عبرت ﴾

« عَمِيَاء » : ایکی کوزی کور « عَوْرَاء » بر کوزی کور حیوان دیمکدر
بونلری قربان ایتمک جائز اولماز .

« عَجْفَاء » : آریق حیوان دیمکدر ضعیف لکن اینکلری اربمش ایسه
قربان ایتمک جائز اولماز .

« عَرَجَاءُ » بر آياغی آغساق ديمکدر که جک یره کليکه قدرتی يوق ايسه يعنی هيچ باصماز ايسه بونی دخی قربان ايتمک جائز اولماز اکر زحمتله بورور ايسه کراهنله جائز اولور . (خلاصه وحدتی)

« سَكَاةٌ » : قولاقسز طوغان حيوان ديمکدر قولاقلرنندن بری اولسه دخی اصح اولان قربان ايتمک جائز اولماز . (قهستانی، ردالمختار)

« صَمَمَاءُ » : کوچک قولاقلی ودليک قولاقلی وقولاغی تمغالی حيوان ديمکدر قربان ايتمک جائزدر (خلاصه)

« جَدْنَاءُ » : بورنی کسيک حيوان ديمکدر قربان ايتمک جائز اولماز . (شرنبلالی)

« شَرْفَاءُ » : قولاغی اورته سندن کسيلوب دليشمش ياخود اوزونلغنه يارلمش حيوان ديمکدر .

« حَرْفَاءُ » : قولاغی ايننه يارلمش حيوان ديمکدر . بونلرده اکثريسی ويانصفي کيتمش ايسه جائز اولماغه محمولدر .

« مُقَابَلَةٌ » : قولاغی اوک طرفندن و « مُدَابَرَةٌ » آرقه طرفندن یرتبق ديمکدر . هرايکيسیده چوق اولور ايسه کراهنله تهرمييه ايله آز اولورسه کراهنله تزيبه ايله مکروهدر . (ردالمختار)

« هَمَاءُ » : ديشسز حيوان ديمکدر . اکر ديشلرينک اکثريسی وار ايسه کراهنله جائزدر (ردالمختار)

لکن فتاوی هندیده ديشسز حيوان ديشلی حيوان کبی ياييلوب قارتی طيورور ايسه جائز اولور بيورلدی .

« جَدَاءُ » : مەسى كسىلمش وقورېمىش حيوان دېمكدر . مە سنك
 ا كثرېسى سالم اولورسە قربان ايتك جاژدر (وحدتى)
 قيون و كچى دە برمه وصيفر دە ايكيسى كيتمش وياقورېمىش ايسە جاژ اولماز
 بيورلدى لکن ياوري سنى امزير مکه قادر اولورسە جاژ اولور (خلاصه)
 « تَوْلَاءُ » : مجنون حيوان دېمكدر . قارتى طيورە ييلور ايسە قربان
 ايتك جاژ اولور . طيورە مز ايسە جاژ اولماز (در المختار)
 « حُشَاءُ » : بونده اختلاف اولنوب (هنديه) دە خنى قربان ارلنمز زيرا
 اتى پيشەز بيورلدى . لکن (وحدتى) دە ظاهر اولان جاژ اولمقدردينلدى .
 « جَرَبَاءُ » : اويوز حيوان دېمكدر . اتى سميز اولورسە قربان ايتك
 جاژ اولور . (خلاصه)

« جَلَالَهُ » ! نجاست بين حيوان دېمكدر . دائماً نجاست يرايسە حبس
 ايتەدن قربان ايتك جاژ اولماز . اتى كوزل اولسون ايچون (دوه) ايسە قرق
 كون (صيفر) ايسە يكرمى كون، قيون ايسە اون كون حبس اولنور (هنديه)
 لکن (در مختار) دە ظاهر اولان دوه ايله صيفر اون كون قيون درت كون
 حبس اولنور بيورلدى .

فقھان بعضيلرى (دوه) اوتوز كون حبس اولنور ديديلر .
 « بَهَاءُ » : بوينوزسز حيوان دېمكدر . قربان ايتك جاژ اولور .
 قيريليرسە دخى يىننە واصل اولمقدجە يىنە جاژ اولور .

« عَظْمَاءُ » : بوينوزى قيرلش حيوان دېمكدر . اكر كميكلرك باشنە
 واصل اولدى ايسە قربان ايتك جاژ اولماز (بدايغ)
 قهستانيدە اكر قيريلان بوينوز دماغه واصل اولمش ايسە قربان اولماز
 بيورلدى (ابن جابدين)

دخسته اولوب ظاهر حالده اولومی غالب اولان حیوانی قربان ایتمک جائز اولماز و قولاق و قویروغنک و کوز نورینک اکثریسی کیتمش اولان حیوان قربان ایدلر . بونلرک نصفی کیتمش ایسه اختلافیدر . ظاهر و احتیاطلی اولان جائز اولما مقدر . نصفندن آزی کیدرسه جائزدر و قوی بوکادر (ملتی)

بعض علما اوچده برندن زیاده سی کیدرسه جائز اولماز بیوردیلر بو قوله ده فتوا ویرن واردر - (قاضیخان)

و بعضیلری اوچده بری و درتده بری کیدرسه جائز اولماز دیدیلر . جامع الصغیره بیان بیورلدیغنه کوره بومشله نك خلاصه سی قولاق و قویروغنک و کوز نورینک کیتمه سی (کثیر) یعنی چوق اولور ایسه قربانک جوازینه مانعدر . و اگر (یسیر) یعنی آز اولورسه مانع اولما مقدر . فقهای عظام حضرتانی کثیرایله یسیرک تفسیرنده اختلافی ایتدیلر . امام اعظم حضرت تدرندن درت وجه روایت اولندی .

(برنجیسی) : اگر بو اعضارک اوچده بری یاخود ده آزی کیتمش ایسه یسیردر قربان ایتمک جائز اولور دیدیلر بو قول اظهوردر . و اگر اوچده برندن زیاده سی کیتمش ایسه جائز اولماز زایرا کثیردر بیوردیلر . چونکه صحیح اولان اوچده بر و اوچده بردن آز اولان قلیلدر زیاده سی کثیردر . «تاتارخانیه ووقایه واصلح» ده صحیح اولان بودر دینلدی . ایکنجیسی : اوچده بری کیتمش ایسه جائز اولماز . زیرا کثیردر . بیورلدی . اوچنجیسی : درتده بری کیتمش ایسه جائز اولماز . زیرا کثیردر بیورلدی . دردنجیسی : نصفندن آزی یاخود نصفی کیتمش ایسه جائز اولور . لکن نصفندن زیاده سی کیدرسه جائز اولماز بیورلدی . احتیاط اولان نصفنده دخی جائز اولما مقدر . بو قول اخیر امامین قولیدر . و امام اعظم حضرت تری دیگر قوللرندن بو قوله رجوع بیوردیلر دینلدی (هدایه) و (کنز) و (ماتقی) ده قول ترجیح ایدلدی و قوی بو قوله کورددر (ابن عابدین)

کوزینک نورینک اوچده بری یاخود یاریسی کیتمش اولدیفنی بیلیمک ایچون حیوانی برویا ایکی کوز عاقسز حبس ایدوب علفه زیاده اشته ایتدکن صکره علتلی کوزینی باغلا یوب اوزاق بر محلدن علف ایله صاغ کوزی قارشوسنه یواش یواش کله رک نه تدر محلدن فرق ایدرسه اول محله اشارت ایتدکن صکره حیوانی ینه اسکی محله کتوروب صاغ کوزینی باغلا یه رق علفی علتلی کوزی طرفدن منوال سابق اوزره آز آز یا قلاشدیرملی وینه کوردیکی موضعی آکلاملی و صاغ کوزیله کوردیکی محل ایله عذرلی کوزی ایله کوردیکی محکم آراسنی اولچملی بو صورتله عذرلی کوزینک نورینک اوچده بری ویانصفی و یادرتده بری کیتمش اولدیفنی بیلنیر . (هندیه)

اگر علت ایکی کوزنده اولورسه کوزی عذر سزا اولان برقیون ایله علتلی قیون پیننده بیان سابق مثللو تخرجه ایله عمل اولنور .

وقولاغنگ بری دیندن کسپلان یاخود طوغدیغنده برقولاغی اولیسان حیوانی قربان ایتمک جائز اولماز . (هندیه)

امام محمد قولاقسز وقویروقسنز طوغماز . واکر طوغمش اولسه قربان ایتمک جائز اولماز بیوردی . لکن امام اعظم حضرتلرندن (اصل) نام کتبا بده جوازی روایت اولندی . (قهستانی، ردالمحتار)

برونک حکمی قولاق کیدر . اما ذکر وفرجی اولسه یاخود کسپلمش اولسه ظاهر اولان قویروق کیدر . (وحدق)

دلسز صیغر قربان ایتمک جائز اولماز . قیون جائز اولور دین واردر . لکن احتیاط اولان قیون دخی جائز اولماقدر .

ودیلی کسپلمش واکثریسی کیتمش اولان حیوان دیلمز حیوان کیدر . (فتیه، ردالمحتار)

قان بول ایدن حیوان کورونشده قان بول ایتمهین حیواندن سمیز اولور ایسه قههانک بیان بیورمدقلرندن وسکوت ایتدکلرندن آکلاشیلان جائز

اولمقدر (والله اعلم)

وقربان ایديله جك حيوان قربان ایده جك كیمسه نك مالی وملکی اولمق شرطدر . سرقت ایتمش اولدینی وغصب اوله رق ویاخود بیع فاسدایله مالک اولدینی حیوانی کسه قیمتنی صاحبنه ویردکدن صکره جائز اولور . (ردالمحتار) لکن امانت وباریت اوله رق آلمش اولدینی حیوانی کندی طرفندن قربان ایتك جائز اولماز .

بعض فقها رهین آلدینی حیوانی قربان ایتك جائز اولور دیمشرا ایسه ده ظاهر روایتده جائز اولماز . (ابن عابدین)

وآلفه ویاخود قبضه وکیل اولدینی حیوانی کندی طرفندن کسه جائز اولماز . وزوجی زوجه سنك ویاخود زوجه سی زوجك قربانی اذنی اولیه رق کندی نفسی ایچون کسه جائز اولماز . قیمتنی ویرمکه راضی ایتسه دخی جائز اولماز . (خلاصه ، خادمی)

وبرکیمسه کندی قربانی بشقه سی ایچون کسه ینه جائز اولماز . (وحید)
وقربان قوجه مش اولوب جماعدن ویاوریله مقدن یعنی طوغور مقدن عاجز اولسه وخصیله ری کوچك اولسه مکروهدر (وحدتی)

وعلاج وعاتسز سودی کسین و طوغور مسی یقین اولان حیوانی ویاوریمی کوچك اولان حیوانی قربان ایتك مکروهدر . اما سودی علاج ایله کسیلورسه قربان ایتك جائز اولماز . (درالمحتار)

قورت قویروقلی واکری کوزلی اولان حیوانی وتوی دوکیلان حیوانی قربان ایتك مکروهدر . (شرنلالی)

وقربان اوله حق حیوانه بینمك وچفته قوشمق وکسمزدن اول تویینی قیرقوب یوکنی استعمال ایتك وصاغوب سودینی بیمك وضرورتسز قیرقلمش قیون آلوب قربان ایتك وسودی قیون وکچی قربان ایتك مکروهدر .
(ابن عابدین ، هنیده ، خادمی)

زیرا قربانی کسمه دن سودی ویوکی وسائر جزوئریله انتفاع مکر وهدر .
 آنجق بونلر تصدق اولنور لکن قربانی کسمکه مخصوص اولان کونلرده
 قربانی کسمدکن صکره هربر جزئیه انتفاع جائزدر . (هندیه)
 بعض فقها زنکین اولان کیمسه لره هر حالده کندی انتفاع ایتمک جائزدر
 دیدیلر . (ابن عابدین)

﴿ قربان و سائر حیوانی کسمه سی حلال اولیان کیمسه لر ﴾

آتشه طپان مجوسینک کسدیکی نیزه زیرا مشرکدر . ملت توحیددن
 اولق احتمالی یوقدر . (داماد)

ذایح اولان کیمسه لر اسلام لر کبی اعتقاد جهتندن یاخود کتابی اولان
 خرستیانلر کبی دعوا جهتندن ملت توحیددن اولق شرطدر .

بوشرط کندیلرنده بولتمیان کیمسه لک کسدیکی حلال اولماز .
 و آیه و کونه و پوته طپان و ٲنیلرک دخی کسدیکی نیزه . زیرا آنلر مجوسی کبی
 مشرکدر . (اخی چای)

و مرتدک یعنی (معاذالله) کندیسندن کفر صادر اولغله دین اسلامدن
 چیقمش اولان کیمسه نک کسدیکی دخی نیزه . زیرا بونک ایچون ملت بوقدر .
 (رد المحتار)

و بونلرک دینده تابعلرینک دخی کسدیکی حرامدر . و اذکک اولسون
 عورت اولسون بونلرک اولریده حرامدر . (مفتاح السعاده)

و جنینک دخی کسدیکی نیزه . زیرا فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم)
 اقدمنز ذبایح جندن نهی بیوردیلر . لکن ظاهر اولان صورت آدمی به
 کیروب کسمه لر حلال اولور . (رد المحتار)

و باباسی سٲیه اولان جهریه نک کسدیکی میمک جائز اولماز . زیرا مرتدین

منزله سنده در ذبحی حرامدر دیدیلر . لکن بومشلهده خلافی یعنی کسدیکی حلال اولق راجحدر . زیرا مجبره ایکی قسمدر ایکیسیده حاشا ثم حاشا (الله) اوچدر دین نصارادن اهنوندر (ردالمحتار)

واکر بابایی جبریه اولورسه ضرر ویرمن (درالمحتار)
وقصداً بسمله یی ترک ایده نک کسدیکی حرامدر . بسم اولسون کتابی اولسون ، زیرا واجب تعالی و تقدس حضرتلری { وَلَا تَأْكُلُوا أَمْثَالَهُمْ يُذَكِّرْ إِنْ شِئْتُمْ اللَّهُ عَلَيْهِ } نظم جلیلله حرمتی بیان بیوردیلر ، اما حضرت فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) ائدمزک { أَلَمْ نَسْلَمْ يَذْبَحْ عَلَىٰ اسْمِ اللَّهِ سُحْتِي أَوْ لَمْ يُسَمِّ } یعنی میسم اسم الله اوزرینه کسر .

ظاهرده (بسم الله) دیسون دیمسون بیوردقلری نسیان اوزره محمولدر . (ابن جابدین)

زیرا سهواً ترک ایتمک ضرر ایتمز (ملتی)
ینه بونک کبی بسمله شرط اولدیغی و آنجق بسمله شریفه ایله حلال اوله جفقی بیلیمیه رک جهلاً ترک دخی ضرر ویرمن (ردالمحتار)
وصائینک کسدیکی امام اعظم حضرتلرینه کوره مکروهدر . اما این حضرتلری حرامدر بیوردیلر . (در)

- زیرا بونلر برقه مدرکه یهودی و نصاری دینندن عدول ایدوب بیلدیزه وملائتکیه طهارلر . (روح البیان)

وبعض علمایه کوره بونلرده کتابی وغیر کتابی اولق اوزره ایکی فرقه در . بوصورته کتابی اولانلرینک کسدیکی بینور . (قاضیخان)
(قهستانی) ده صائیه حضرت عیسی علیه السلامی ونبوتی مقررلدر . کسدکلری حلالدر بیورلدی و (بدایع) ده بونلرک کتابی زبوردر دینلدی . (ردالمحتار)

افرنجی نصارا ده داخلدر . (مبسوط) ده عیسی علیه السلام ایله عیسی
علیه السلامه (الله) دیو اعتقاد ایدن والله تعالی حضرت تری بیسه « ثالث ثلاثه »
دین کتایینک کسدیکی حلال اولماز بیورلدی .

لکن (هدایه) نك اطلاقه و کتب سائر به و شمس الاثمه نمندند ذبايح
نصاری مطلقا حلال اولدیغنه نظر آ هر نه قدر الله تعالی حضرت تریغنه (ثالث
ثلاثه) و مسیح علیه السلامه (الله) دیمشدر ایسه ده ذلائل جواز اوزره دالدر
ولکن ذبح ایدرکن ذکر الله بدلنده مسیحی ذکر ایتدکری ایشیدلسه یا خود
{ بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي هُوَ ثَلَاثٌ ثَلَاثَةٌ } دیسلر کسدکری حلال اولماز .
واولی اولان ضرورتسز بو اعتقاد اوزره اولان لکه قیزلری آلمق و کسدکری فی
بیک جاژ اولماقدر . (ابن عابدین)

وانجیلی تفسیر ایدن ارمینلردن نبوة عیسی اقرار ایتیانلرک کسدیکی
دخی حلال اولماز . (مصنف)

حاصل کلام اهل ذبايح یا مسلملر کی اعتقاد جهتدن یا خود کتابیلر
کی دعوی جهتدن ملت توحیددن اولمق الزمدر .

— کسدیکی حلال اولان انسا نلر —

{ الْاِمَاذَ كَيْتُمْ } خطاب مستطاب الهمیسی حقارنده انزال بیوریلان
مسلم و مسلمه نك کسدکری حلالدر . معتوه اولسه لده ضروری یوقدر .
یعنی معتوه صبی و مجنون ذبحه قادر اولدقاری صورتده ذبحک شرطلری
وبسه له ایله حلال اوله جغفی بیورلر سه کسدکری حلالدر ینور .
(درالختار)

سرخوشک و حائض و نفسا خاتونک و جنبک کسدکری حلالدر
ینور . (درالختار)

اما دلسز و سنتمزک کسدیکی مکروهدر . و ابرش تعیر اولتان ابرص گه

فساد مزاجندن ناشی وجودینک در یسندن بعض محللزنده بیاضاق حادث اولان کیمسه دیمکدر . بونکده کسدیکی جائزدر . لکن قربان کسمکده بونک غیر یسی اولی وافضلدر .

وکتاینک : یعنی برنجی به ایمان و کتاب الهدن برینی اقرار ایدن خرسیتیانلرکده کسدکری حلالدر . لکن کتاینک قربان کسمه سی مکروهدر . (هدایه)

و بو کتابی اولان خرسیتیانلر ذمی اولسون حربی اولسون عربی اولسون تعلیمی اولسون کسدکری حلالدر . (ابن عابدین)

زیرا آیت کریمه ده { وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَلٌ لَكُمْ } پیورلمشدر .

کتابی اولان خرسیتیانلرک طعمای سزک ایچون حلالدر . دیمکدر . چونکه کتابیلر توحید ادعاسنده درلر . لکن الله تعالی حضرتلرینی بیلوب وائشای ذبحده ذکر ایتملی شرطدر . و بونلرک کندیلرینه تابع اولان اولدلرینک دخی کسدیکی ینور . مجنون اولسه لرده ضرر ویرمز .

لکن صاحب (عنایه و نهاییه) مجنون ایله مراد معتوه در . زیرا مجنون ایچون قصد و نیت اولماز . خصوصیه (بسمله) شرطدر بوده قصده محتاجدر دیدیلر . اما اصح اولان (بسمله) دیدکده نیت حاضر اولسه دخی حلالدر اکر اللهمک اسم شریفی ذکر ایله حلال اوله جغنی بیولرلرسه و اکر اللهمک اسمی ذکر ایله حلال اوله جغنی بیلمزلرسه حلال اولماز . بو شرط قربان کسن کیمسه لره مخصوص اولیوب جمیع ذابحه عام و شاملدر . (درالختار مع حاشیته)

صبی و سرخوش دخی بومستله ده مجنون کییدر . بومستله ده فقهای کرام حضراتی اختلاف ایدوب بعضیلری (بسمله) بی بیلوب حین ذبحده تصور